

KOMENTARZ

Wizyta Władimira Putina w Chinach – zacieśnienie strategicznej współpracy

Anna Maria Dyner, Marcin Przychodniak

Wizyta Władimira Putina w Chinach (16–17 maja) była jego pierwszą zagraniczną podróżą po inauguracji piątej kadencji na stanowisku prezydenta Rosji. Potwierdziła kontynuację strategicznej współpracy obu państw, w tym wsparcie przez ChRL rosyjskiej polityki wobec UE, NATO i Ukrainy, a także rosyjskiej gospodarki wojennej. Oświadczenie wydane przez Putina i przewodniczącego ChRL Xi Jinpinga wskazuje, że oba państwa będą się koncentrowały na budowie nowego ładu międzynarodowego, włączając w tę inicjatywę państwa Globalnego Południa.

Jakie były cele rosyjskiej wizyty w Chinach?

Zamierzeniem Putina, który odwiedził Pekin i Harbin, było podkreślenie strategicznego partnerstwa z Chinami i wykazanie, że Rosja nie tylko nie jest izolowana międzynarodowo, ale rozwija stosunki z partnerami, którzy sprzeciwiają się dominującej pozycji Zachodu na świecie. Rozwijanie współpracy z ChRL jest dla Rosji kluczowe ze względów gospodarczych, wojskowych oraz politycznych – oba państwa dążą do ukształtowania nowego wielobiegunowego ładu światowego. Dla Rosji istotne jest też wsparcie udzielane jej przez Chiny w prowadzeniu wojny z Ukrainą – zarówno na poziomie politycznym, jak i militarnym (m.in. dostawy technologii podwójnego zastosowania).

Wraz z Putinem do Chin udali się liczni ministrowie, w tym były i obecny [minister obrony](#), gubernatorzy i szefowie największych koncernów państwowych (głównie z sektora energetycznego, surowcowego i bankowego). Wskazuje to na poszerzającą się współpracę obu państw w wielu obszarach gospodarki, w tym energetyce, przemyśle motoryzacyjnym i rolnictwie. Wizyta zainaugurowała także rok chiński w Rosji i rosyjski w Chinach, stając się częścią obchodów 75-lecia nawiązania stosunków

dypomatycznych. Oba państwa uznają je za przykład pokojowej współpracy mimo konfliktów w XX w.

Czego oczekiwał Xi Jinping?

Z perspektywy Xi wybór ChRL na cel pierwszej wizyty Putina po inauguracji prezydentury miał znaczenie wizerunkowe – potwierdzał prymat Chin w relacjach dwustronnych, a także wolę strategicznej współpracy obu państw w rywalizacji z USA. Wizyta Putina miała potwierdzić gotowość Rosji do wzmocnienia tej współpracy i ustalić jej dalsze ramy, korzystne dla interesów ChRL, zwłaszcza że sytuacja międzynarodowa jest dla nich dobra, co potwierdziła ostatnia [wizyta Xi we Francji](#), deklaracje niemieckie i francuskie o gotowości do współpracy gospodarczej, a także sprzeciw Niemiec i Szwecji wobec zaostrzenia polityki handlowej KE względem ChRL, w tym postępowania antysubsydyjnych wobec chińskich pojazdów elektrycznych. Może to oznaczać, że w ocenie Xi w relacjach unijno-chińskich słabnie znaczenie wsparcia ChRL dla Rosji. Niekorzystna dla Ukrainy sytuacja na froncie, możliwa jej zmiana po [odblokowaniu](#) amerykańskiej pomocy, zbliżający się szczyt NATO w Waszyngtonie, a także dynamika [kampanii wyborczej](#) w USA dodatkowo zwiększały chęć Xi do rozmowy z Putinem.

KOMENTARZ PISM

Co uzgodniono w relacjach dwustronnych?

Uzgodnienia w wąskim gronie (Xi, Putin i ich najbliżsi współpracownicy, ok. 10 osób, zebrani 16 maja podczas kolacji), dotyczące najpewniej wsparcia Chin dla gospodarki wojennej Rosji i planowanych działań wobec USA i UE, nie zostały publicznie ujawnione. Po oficjalnych rozmowach delegacji opublikowano programowe oświadczenie na temat rozwoju strategicznego partnerstwa Rosji i ChRL. Jego główną tezą jest destabilizacyjna rola Zachodu (w dokumencie wymienia się wprost USA), w tym na Ukrainie oraz w regionie Azji i Pacyfiku, w przeciwieństwie do współpracy Chin i Rosji – pokojowej i nastawionej na rozwój. Oba państwa zadeklarowały, że ich kooperacja nie wynika z dążenia do jednorazowych korzyści, ale z łączących je fundamentalnych interesów. W oświadczeniu zapewniono też o koordynacji działań wojskowych, wzmacnianiu współpracy finansowej jako zabezpieczeniu przed sankcjami, w sektorze energii atomowej czy sztucznej inteligencji. Te tematy były też omawiane podczas rozmów Putina z premierem ChRL Li Qiangiem. Rosja zadeklarowała wsparcie m.in. dla roszczeń chińskich na Morzu Południowochińskim i wobec Tajwanu, a także dla wzmacniania relacji z państwami Globalnego Południa. Oprócz oświadczenia ujawniono też listę konkretnych porozumień, w tym dotyczące ułatwień w eksporcie rosyjskiej wołowy do Chin, oraz aż trzy umowy o współpracy między chińskimi a rosyjskimi organizacjami medialnymi.

Co uzgodniono w kwestii wojny na Ukrainie?

Jednym z najważniejszych tematów rozmów była kwestia wojny na Ukrainie. Xi odwoływał się do chińskiej [Globalnej Inicjatywy Bezpieczeństwa](#) jako gotowego wzoru działania, po raz kolejny wskazując, że podstawą rozwiązania „kryzysu na Ukrainie” jest budowa nowej architektury europejskiego bezpieczeństwa, do czego pozytywnie odnosi się Rosja. We wspólnym oświadczeniu obie strony podkreśliły natomiast, że do zakończenia wojny potrzebne jest przestrzeganie zasady niepodzielności bezpieczeństwa. W optyce Rosji oznacza to, że wzrost bezpieczeństwa jednego państwa nie może negatywnie rzutować na inne kraje, dlatego niedopuszczalne jest członkostwo Ukrainy w NATO. Oznacza to, że Rosja i Chiny na arenie międzynarodowej będą

promować tę zasadę jako jedną z najważniejszych, które mają służyć budowie nowej światowej architektury bezpieczeństwa. Oba państwa będą się też wspierały, składając propozycje zakończenia wojny zmierzające do podporządkowania Ukrainy Rosji, o czym świadczy poparcie Putina dla [chińskich koncepcji zakończenia konfliktu](#). Rosja i ChRL będą też przeciwstawiały się rozszerzaniu NATO i współdziałały przeciw USA. Należy też oczekiwać poszerzenia kooperacji wojskowej i technologicznej, w tym przemysłów zbrojeniowych.

Jakie były efekty wizyty?

Efekty wizyty potwierdzają utrzymanie strategicznej współpracy Chin i Rosji. Wymiar polityczny, związany z antyzachodnią retoryką na najwyższym szczeblu, uzupełniany jest przez intensywne robocze kontakty na poziomie szefów rządów i ministrów poszczególnych resortów. Stanowisko strony chińskiej nie wskazuje na ograniczanie przez nią wsparcia dla rosyjskiej gospodarki, w tym dostaw towarów podwójnego zastosowania. Deklaracja Chin i Rosji o koordynacji działań wojskowych i wspólnych ćwiczeniach (także w Azji i Pacyfiku) może zwiększać zagrożenie dla bezpieczeństwa państw Zachodu. Zawarte podczas wizyty porozumienia dotyczące środków masowego przekazu pozwalają ponadto przypuszczać, że rozwija się koordynacja w zakresie [dezinformacji i manipulacji](#) w państwach europejskich i USA.

Jednocześnie poza rozmowami na temat Ukrainy tematyka relacji z UE nie pojawiła się wprost podczas wizyty Putina, co może potwierdzać wolę Chin nieantagonizowania stosunków z Unią, zgodnie z pozytywną oceną efektów ostatniej [wizyty Xi we Francji](#). Oba państwa podkreśliły konieczność edukacji o II wojnie światowej w sytuacji obecnych prób „wskrzeszenia nazizmu i militarizmu”. Zadeklarowały też współpracę odnośnie do zmian klimatycznych, w którym to obszarze Unia stara się podtrzymać komunikację z Chinami. Wydzwięk rozmów Putina w Pekinie nie pozostawia jednak wątpliwości co do intencji ChRL – pomocy Rosji i udziału w tworzeniu nowego ładu światowego, co oznacza konieczność wzmacniania unijnego *deriskingu* oraz intensyfikacji sankcji nakładanych na firmy z ChRL za wspieranie Rosji.